

GORENJEJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne odira. Uredništvo in upravnništvo je na prstavi g. K. Floriana v «Zvezdi». Izdajatelj in odg. urednik Mir. Ambrožič. Rokopisi naj se pošljejo, če mogoče, že med tednom.

Izhaja vsako soboto
zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrti strani 20 K. Inzerati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petifvrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnništvo naj se blagovoltljivo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Čast — slovenskim Sokolom!

Na mednarodni tekmi v Turinu so naši Sokoli izvojevali vsemu slovenskemu narodu čast in slavo. Dosegli so sijajen uspeh, ki navdaja s presrečnim veseljem in s ponosom vsakega zavednega Slovenca.

Udeležbo pri tekmi je oglasilo 12 narodov, a nekaj jih je v zadnjem trenutku odstopilo. Uspeh tekme je naslednji:

1. Čehi	z 974.69 točkami
2. Francozi	> 934.41 >
3. Italijani	> 899.86 >
4. Slovenci	> 881.56 >
5. Luksemburžani	> 830.22 >
6. Belgijci	> 737.21 >
7. Hrvatje	> 687.99 >
8. Rumuni	> 230.49 >

Pri telovadbi se računa po točkah. Kakor se v šoli z besedami «izvrstno», «prav dobro», «dobro» itd. oceni znanje, tako se pri telovadbi s številom točk ocenjuje posamezna vaja. Po številu točk, ki jih razsodniki prisrejo vsaki vrsti telovadcev, se deloči potem, kdo je prvi, kdo drugi itd.

Na zadnji mednarodni tekmi l. 1909. v Luksemburgu so bili Slovenci peti. Prvi so bili tedaj Francozi, drugi Čehi, tretji Italijani, četrta Belgijci, peti Slovenci, šesti Luksemburžani.

Napredek slovenskih Sokolov je velikanški. Na mednarodni tekmi v Pragi l. 1907. so bili Slovenci za 101 točko za Belgijci in za 18 točk za Luksemburžani. Na tekmi l. 1909. so naši Sokoli že prehiteli Luksemburžane za 31 točk in zastali za Belgijci že le za 39 točk. Sedaj v Turinu pa so premagali tudi Belgijce in jih pustili

za 14435 točk za seboj. V Luksemburgu so bili Italijani še za 1830 točk spredaj. To je presrečnim napredek, ki ga je tudi predsednik mednarodne zveze v specialni pohvali slovenskih Sokolov posebno omenil.

Za ta uspeh gre vsa zasluga poštvovalni vstrajnosti tekmovalcev in neumornosti in spretnosti dr. Murnika.

Kako naj si pomagamo?

III.

Predvsem pa ne tratimo, zametujemo, ne ravnamo tako potrpatno z gnojem, katerega doma pridelamo. Stotisoče kron kmetijskega premoženja se vsako leto izgubi z napačnim, neskrbnim ravnanjem z gnojem.

Veliko kmetov navozi že 4 do 12 tednov pred setvijo gnoj na njivo na male kupčke. Kako veliko škodo si s tem napravijo, naj nam služi za vzgled sledeča: Kmet navozi 30 vagov gnoja po 10 q na male kupčke na njivo, namesto da bi ga zvozil samo na en veliki kup in ga pokril s zemljo. S tem si prihrani: da ni treba urediti kupa in z zemljo pokriti, 2 kroni, da ni treba spomladi razvoziti, prihrani en par uprežne živine: 10 kron in dva težka stiri krone, skupaj 16 kron. Koliko je pa škoda? Sonce in veter sta kupčke tako presušila, da se je skoraj ves dušec, ta za rastlino neobhodno potreben in v umetnem gnoju najbolj draga snov, izgubil v zrak. Škoda je najmanj 200 K. Dež in sneg sta kupčke izprala tako, da je pod kupom preveč gnojeno, po drugod premalo in se samo suha stelja podorje. Škoda, malo računano,

100 kron, skupaj 300 kron. Z drugimi besedami: Ker se je gnoj pozimi, ko je čas, takoj na kupčke razvozil, namesto na en veliki kup, ima kmet potem spomladi 16 kron manj stroškov pri delu. Pridelal je pa zato na tisti njivi že v tem letu za 300 kron vrednosti manj blaga. Slabe posledice se še pa poznajo naprej v drugem in tretjem letu, ko ne gnojimo. Kdor tako dela, ravna potrpatno z doma pridelanim gnojem.

Ne zametujmo doma pridelanega gnojila, namreč gnojnice. Gnojnica od enega goveda je vredna na leto 30 do 50 kron. Za kolikor kron se te izgubi, za toliko se manj pridelal, ali pa mora kmet vžep seči in tisti denar za umetni gnoj dati.

Časi so veliko preslabi, da bi smeli nekaznovani z doma pridelanim gnojem tako neskrbno in potrpatno ravnati.

Na eni njivi zraste 10 q pšenice. Na drugi ravno zraven in ravno tako veliko zraste 20 q. Na prvi njivi je pridelan 200 K, na drugi 400 K. In dele stane enako veliko na eni kot na drugi. Davek in obresti se morajo enako plačati od eno kot od druge. Zakaj pa zraste na prvi njivi samo 10 q? Zato, ker njivi primanjkuje živine, rastline morejo stradati, in zato se ne morejo dobro razviti. In tako je pri vsakem drugem blagu, na travniku in pševod.

Umetni gnoj sam brez domačega gnoja oziroma gnojnice in brez bolj skrbnega obdelovanja se nam nikakor ne plača. Kar pomeni dobro seno za vzrejo naše živine, to pomeni dober gnoj za rast naših rastlin.

Če vzamemo trajno z njive več kakor nazaj damo, postane njiva čimdalje bolj nerodovitna in nam od leta do leta slabše plačuje naš trud, naše

PODLISTEK.

Napačen pomočnik.

Povest.

Dalje.

«Kodras?» je ponovil Tomaž in oči so se mu zasvetile temno in jezno. «Povsod tudi sitnari ta sivec stari.

Morda bi bil Tomaž, ki se je naenkrat razvnel, še katero rekel čez Kodrasa, da ni tisti hip vstopila mlinarica Meta z veliko vrečo, ki jo je postavila na klop k peči, potem pa stopila k mizi in voščila «dober dan» tako prijazno, da Tomaž vsaj v njenem glasu ni mogel zaslutiti nikake jeze ali nevolje.

«Bog daj,» ji je odzdravil Tomaž, Andrej pa je počasi zasukal svojo že precej plešasto glavo in zadovoljno pomežiknil.

«No, ali te je jezica že minula ali te je pri gnala lakota,» jo je povprašal smehljaje, nato pa zopet zasukal svojo precej ogromno glavo in zajejal dalje iz široke sklode.

Meta, ki je bila videti dokaj mlajša od svojega moža, ga je pogledala sicer nekoliko postrani, nato pa sedla k peči in izpregovorila glasno, kot da se prepira.

«Ti lahko besediš, ko se klatiš cel dan samo okoli žage, jaz pa naj gledam na vse stiri kamne, da žita ne zmanjka, na stope in se na kuhno kot da imam deset rok. Potem pa pride ta sivec in še nekaj razgraja da nič ne primeljem» —

«Kdo?» jo je prekinil pozorno Tomaž, kot da mu ni pravkar povedal Andrej.

«I, kdo drugi, ko Kodras! Čigav pa je mlin? Da naj bo desetkrat njegov, tako mu ne bo delal nihče kakor jaz za tek par meric moka, pa naj ga da v najem, komur hoče.

Takrat je prenehal z jedjo tudi Andrej in je globoko prikimal:

«Kar je res, je res,» je dejal in iztegnil roko proti ženi Meti, kot da hoče s tem dokazati, da govori prav in resnično — «grd človek je ta Kodras, grd, primaruha, da malo takih. Bes ga udari skupuha, pri revežu gleda na vsak krajcar, s tistim gosposkim dedcem, ki se je naselil tam na Zelodovini, pa pije, kakor pravijo, tako vino, ki ga pri nas trta niti ne rodi. Dvaintrideset let mu že delam, pa se še ni zgodilo v vseh dvaintridesetih letih niti enkrat, da bi prišel in dejal: «No, Andrej, pa stopi z mano, bom dal za pol litra.» Tako je, vidiš, Tomaž, in tudi ti ne boš zredil masti, dokler boš služil za hlapca pri tem skopuhu.»

Tomaž je poslušal in je gledal v tla. Dasi je imel komaj stiriindvajset let, je bilo tisti hip njegovo čelo nagubano in ves obraz tako mračen in teman, da bi mu jih človek prisodil skoro še enkrat toliko. Parkrat se je pogladil z žuljavo desnico po gostih temnih lasih, zavihal mlade brke, nato pa zopet bobnal s prsti po mizi kot da premišluje nekaj zelo važnega.

Pa Andrej se ni menil za njegovo zamisljenost in se je hudoval vedno glasneje:

«Kaj bi neki šaril,» je skoro vpil — «kaj je mogoče on kaj pripomogel, da ima danes denarja na kupe. Mi smo mu delali. Ko bi se bila Savinja pred dvajsetimi ali tridesetimi leti posušila, bi bilo drugače, tako ti pravim Tomaž. Savinja ga je obogatila in splavarji.»

Takrat so se Tomažu zasvetile oči in ustnice so se mu raztegnile kakor v nasmeh.

«Splavarji, splavarji,» je zamrmral in si podprl glavo z obema rokama. «Preposteni so bili.»

«Preposteni, prav imaš,» mu je glasno pritrdil Andrej in tudi žena Meta je globoko prikimala.

«Posebno tvoj stric Grog,» je opomnila važno — «se je trudil zanj nočindan in kaj ima od tega? Še danes, ko je že siv in star, mora biti vedno na vadi.»

Tisti trenotek je bil Andrej pozorno povzdignil obrvi, ker iz mlina se je zaslislalo med enako mernim udarjanjem stop cvileče hresčanje.

«Kamen je prazen,» je namignil ženi. «Pa nasuj sedaj županeve rži in nekaj pšenice prideni kakor za serčin kruh, a ne preveč, saj poznaš sitneža. Stope pa že menda tudi lahko ustvaris.»

Meta je odšla, a med vrati se je obrnila nazaj in je namignil Andrejcu.

«Sok je še v peči, če se vama ljubi,» je dejala, a Andrej je zamahnil z roko in komaj je Meta dobro zaprla vrata za seboj, je stopil k veliki skrinji in privlekel na dan zelenkasto steklenico.

«Vidiš,» je dejal obrnjen proti Tomažu — «takega ne dobiš v vsem Podbrdju. Ni vse bri-

in žganjem ter z različnimi vrstami mesa. Golica je na južni strani že popolnoma brez snega in flora se krasno razvija.

Depustli vojaki za žetev. Vojno ministrstvo in ministrstvo za deželno brambo sta odredili, da smejo prositi za dopust za dela na domačem posestvu le vojaki sami in to ustmeno pri raportu. Ni pa dovoljeno, da bi kdo drugi (oče, mati itd.) prosil na katerikoli način za tak dopust pri vojaki se nahajajočega sorodnika.

Amater fotograf! Društvo «K. S. A. F.» v Ljubljani opozarja vse interese, da bodo kmalu potekel rok za pošiljanje slik za prvo društveno razstavo. Uljudno se opozarja vse amater-fotografе, ki nam še niso doposlali svojih slik in seznamov, da to čimprej stori. Torej na delo, da bodo kolikor mogoče zastopani na prvi skupni razstavi vsi slovenski amaterji. Kdor še ni prejel razstavljalnih pogojev, naj se takoj javi, da se mu isti dopošljejo. Vse je nasloviti na naslov društva: «Klub slov. amater fotografov» v Ljubljani.

Uboj pri Kranju. V ponedeljek 8. t. m. je prišel posestnik Ivan Barle z dvema tesarjema istega imena — Ivan Eržen — v gostilno Ivana Jakovca v Lužah pri Kranju. Tam so dobili posestnika Jožeta Prešerna tudi iz Luž. Nastal je med njimi prepir, in temu sledil pretep. Gostilničar je ločil pretepače, Prešerna obdržal v gostilni, ostale pa odlovil. Toda predno so Barle in oba Eržena odšli izpred gostilne, se je iztrgal Prešeren gostilničarju iz rok in nadel nasprotnike s prazno steklenico od piva. Nastal je zopet pretep, med katerim so potisnili Prešerna zopet v gostilniško vežo. Tam je pograbil Ivan Eržen za nož in ga zasadel Prešerna v prsa. Smrtno ranjen je padel na tla in v par trenutkih umrl. Truplo so prepeljali v mrtvašnico v Šentur, Eržena pa so izročili sodišču v Kranju.

Dobro računale!

in prav izvolile so one gospodinje, ki uporabljajo kot pridatek za kavo v svojem gospodinjstvu

„pravega : Francka: s kavnim mlinčkom“ iz zagrebske tovarne. — Kakovost „pravega : Francka:“ se je mnoga desetletja kot najbolj ugajajoča, njegova izdatnost kot najkrepkejša izkazala.

Zahtevajte pri nakupovanju koles samo Premier

Najboljša izdelava in najvišja tehnična popolnost. Kraani ceniki zastoj. Edina prodaja. **L. Rebolj, Kranj**

Prodajo se popolnoma nove štiri knjige

Das österreichische Recht

elegantno vezane pe zelo ugodni cení.

Kje, pove uredništvo «Gorenjca». 106 2—2

Darila.

Dijaški kuhinji v Kranju so darovali: gospa Josipina Puppo mesto venca na krsto gospej dr. Štepiharjeve in A. Jugovičeve 20 K; gospod in gospa dr. Wilhan v Trstu namesto venca na grob blagih gospej Ane Štepihar in Ane Jugovic 20 K in v istem namenu dr. Karol Šavnik iz Dunaja 20 kron.

Zahvala.

Ker mi ni mogoče osebno se zahvaliti vsakomur, ki je pomagal pri požaru, izrekam slavnemu občinstvu, ki se je res prav požrtvovalno trudilo in delovalo, da bi se kar največ mogoče rešilo, svojo iskreno zahvalo; istotako se zahvaljujem jeseniški in brušovski požarni brambí, da sta bili hitro na licu mesta ter s tem preprečili še večje nesreče, da se ogenj ni razširil.

Jesenice, dne 18. maja 1911.

109 —1

„Smukova mama“.

Prva češka splošna delniška družba za zavarovanje na življenje v Pragi, generalno zastopstvo v Trstu, ima po vseh večjih krajih na Gorenjskem svoje lastne zastopnike. Ta zavod je najcenejši na evropskem kontinentu in, ker ima s svoto 2.000.000 kron popolnoma vplačane glavnice, največje izvanredne rezerve, daje vsem zavarovancem tudi največjo varnost. Edini slovenski delniški zavod te stroke. 79 12—4

Izšla je zanimiva razprava

Mozes ali Darwin?

Šolsko vprašanje. — Stane 70 vin. Dobiva se v tiskarni Iv. Pr. Lampret v Kranju in v drugih knjigarnah.

Ker so razpisane državnozbornske volitve opozarjamo na: „Novi državnozbornski volilni red s imenikom in zemljevidom volilnih okrajev“ na Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in Primorskem. Cena 60 vin., s poštino 70 vin. Dobiva se v naši tiskarni.

Advokat dr. Janko Žirovnik

je otvoril z 8. majem t. l.

102 2—2

svojo lastno pisarno

v Ljubljani, Šelenburgova ulica šte. 7, II. nadstr.

nasproti glavne pošte (hotel pri Maliču).

Za trpeče na želodcu!

Vsem onim, ki so si nakopali po prehlajenju ali previtju želodca ali po zavžitju pomanjkljive, težko prebavljive, pregorke ali premrzle jedi ali po neenakomernem življenju bolezni v želodcu, kakor: **želodčni katar, krč v želodcu, bolečine v želodcu, težko prebavo ali zasliženje** se priporoča s tem dobro domače zdravilo, čigar izvrstni učinki so preizkušeni že mnogo let. To je

zeliščno vino Huberta Ullricha.

To zeliščno vino je pripravljeno iz izvrstnih, zdravnih zelišč in dobrega vina ter okrepeča in poživlja prebavni organizem človeka. Zeliščno vino odstranjuje motenje v prebavi ter učinkuje pospešujoče na stvaritev nove in zdrave krvi.

Pri pravočasni uporabi zeliščnega vina se zaduši ponavadi želodčne bolezni že v kali. Nikar naj bi se torej ne zamujalo, rabiti ga pravočasno. Pojavi, kakor: **glavobol, kolesanje, zgaga, naphoyanje, slabosti z bruhanjem**, ki nastopajo pri zastarelih želodčnih boleznih tem silneje, nehajo večkrat že po parkratnem pitju.

Zaprta in njega neprijetne posledice, kakor **tesnobe, bolečine radi kolike, utripanje srca, pomanjkanje spanca**, kakor tudi zastajanje krvi v jetrih, vranici, in v okrožju sedalnih žil (hemeroide) se odstrani po zeliščnem vinu véasih jako hitro, zeliščno vino **odstranjuje neprebavljivost** in neprebavljive snovi iz želodca in črevesa.

Slabotno, blede lice, krvno pomanjkanje, pojemanje moči so večidel posledice slabе prebave, pomanjkljivega krvnega sestajanja in bolnega stanja jeter. Pri pomanjkanju **slasti** v spremstvu živčne utrujenosti in slabega razpoloženja, kakor tudi **vodnem glavobolu** in **brespannih noči**, ginevajo večkrat osebe. Zeliščno vino daje oslabei življenski sili nov impuls. Zeliščno vino zvišuje slast, pospešuje prebavo in prehrano, vzpodbuja izmenjavo snovi, pospešuje krvno rast, pomirjuje razburjene živce in daje novo **veselje do življenja**. Mnogotera priznanja in zahvalna pisma to dokazujejo.

Zeliščno vino se dobiva v steklenicah po K 3— in K 4— v vseh lekarnah v **Kranju, Kamniku, Škofji Loki, Radovljici, Trzinu, na Jesenicah, v Idriji, na Vrhniki, v Litiji, v Ljubljani**

in t. d., kakor tudi v vseh večjih in manjših krajih Kranjske in Avstro-Ogrske sploh. Tudi razpošiljajo

lekarne 8 in več steklenic v vse kraje Avstro-Ogrske.

Pred ponaredbami se svari!

Zahteva naj se izrecno

Huberta Ullricha zeliščno vino

Moje zeliščno vino ni tajno sredstvo; snovi so: Malaga vino 450,0, vinski spirit 100,0, glicerín 100,0, rdeče vino 240,0, jaržebinka 150,0, sok češnje 320,0, fenhel, janež, ameriška korenina, encijan, kalmus po 10,0. Te snovi naj se meša. 219 18—12

Ljubljana

Prešernova ulica št. 9

Gričar & Mejač

Ljubljana

Prešernova ulica št. 9

uljudno naznanjata, da je zaloga za pomladansko sezono tako v oblekah za gospode in dečke kakor v konfekciji za dame popolna in se priporočata za prav obilen poset, zagotavljajoč točno in solidno postrežbo.

Ako

na morete jesti ali ako se počutite slabo, odpomorejo vam zdravniško preizkušene

12-11 Kaiserjeve 243

Želodčne melisne karamele

kajti po njih bodele dobili dober tek, želodce se zopet uravna in okrepi. Radi oživiljajočega in osvežujočega učinka so varnost nepogrešljive pri turah. -- Paket 20 in 40 vinarjev.

Dobiva se jih: **K. ŠAVNIK**, lekarna pri Sv. Trojici v Kranju, **H. ROBLEK**, lekarna v Trzinu.**JOS. WEIBL**

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA,**Slomškova ulica št. 4.**

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko inženjersko podjetje.

Žično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, vešna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike i. t. d.

Specijaliteta:

61 52-18

valjični zastori (Rollbalken).

Ne zabite Ciril-Methodove družice!

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 48 52-17

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šiv. stroje in kolesa

Ceniki na zahtevanje zastoj.

Mestna hranilnica v Radovljici

je prvi, najvarnejši in največji zavod za nalaganje denarja v pol. okraju Radovljica na Gorenjskem.

Mestna hranilnica v Radovljici obrestuje vse hranilne vloge po 4 $\frac{1}{2}$ % od sto. Vse narasle in nedvignjene obresti pripisuje dvakrat na leto h kapitalu, in sicer 30. rožnika in 31. grudna, ne da bi bilo treba to zahtevati. Rentni davek od teh obresti plačuje mestna hranilnica sama, tako da dobi vsak vložnik 4 K 25 v od sto čistih obresti in poleg tega še dvakratne obrestne obresti na leto. Za vse vloge in njih obrestovanje jamči v smislu od c. kr. deželne vlade za Kranjske v imenu c. kr. ministrstva notranjih zadev — potrjenih pravil mesto Radovljica z vsem svojim premoženjem in svojo davčno močjo — in poleg tega hranilnica s svojim premoženjem in svojim rezervnim zakladom, kateri znaša sedaj nad 200.000 K. :: Mestna hranilnica v Radovljici daje največjo varnost za hranilne vloge med vsemi drugimi denarnimi zavodi v polit. okraju Radovljica. Zato nalagajo c. kr. sodnije in drugi c. kr. uradi vse vloge od nedoletnih otrok in druge denarje le pri tej mestni hranilnici. — Kdor želi iz drugega denarnega zavoda prenesti denar v Mestno hranilnico v Radovljici, izroči naj ji le vložno knjižico, da se obrestovanje ne pretrga, dvig preskrbi hranilnica sama. Kdor želi pri Mestni hranilnici v Radovljici nalagati denar po pošti brezplačno, zahteva naj pri hranilnici poštne položnice, katere so vsakemu na razpolago.

Posojila na zemljišča

Posojila na zemljišča dovoljuje proti 5% obrestovanju na amortizacijsko dobo, katero si lahko vsak dolžnik sam določi, namreč proti vračilu na 14, 16 $\frac{1}{2}$, 19 $\frac{1}{2}$, 25 ali 36 let, izjemoma tudi na 50 let.

Tako vračilo je za vsakega dolžnika zelo ugodno, ker poplača napravljeni dolg z malimi odplačili mimogrede z obrestmi. Kdor si izposodi drugod recimo 300 K s 6% obrestmi, plača za 36 letih 648 K golih obresti, ostane toraj še vedno 300 K dolžan. Dolžnik mestne hranilnice v Radovljici se pa dolga docela iznebi, dasi plača v celoti dobi še za 97 v manj. Nadalje dovoljuje tudi posojila na mečnice in proti zastavi vrednostnih papirjev. Tudi za posojila je Mestna hranilnica v Radovljici prvi zavod v polit. okraju Radovljica. Kdor želi najeti posojilo ali dobiti kaka druga pojasnila, zglasi naj se v hranilnični pisarni nasproti c. kr. okrajne sodnije, kjer se uraduje vsak dan od pol 9. do 12. ure dopoldne in od pol 3. do 5. ure popoldne razen v nedeljah in praznikih.

165-46

Ravnateljstvo Mestne hranilnice v Radovljici.

Pivovarna Jul. Staré v Mengšu

priporoča

svoje priljubljeno pivo, kakor marčno

pivo

I. in II. vrste, bavarsko, vležano v sodčkih in steklenicah, pričakujoč obilnih naročil.

Ustanovljeno leta 1818.